

2014-10-06

B E S L U T

Solidum AB (publ)
genom styrelsens ordförande
Barnhusgatan 20
111 23 STOCKHOLM

FI Dnr 12-13485
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och straffavgift

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 7 oktober 2014 kl. 08.00)

1. Finansinspektionen ger Solidum AB (publ) (556760-6032) en anmärkning.
(15 kap. 1 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse)
2. Solidum AB (publ) ska betala en straffavgift på 400 000 (fyrahundra tusen) kronor.
(15 kap. 7 § lagen om bank- och finansieringsrörelse)

Hur man överklagar, *se bilaga 1.*

Sammanfattning

Solidum AB (publ) (Solidum eller bolaget) har tillstånd att driva finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Finansinspektionens undersökning visar att Solidum AB haft brister i sin kreditriskhantering och kreditprocess i flera avseenden. Bristerna återfinns i bolagets interna riktlinjer där bland annat en tydlig kreditriskstrategi saknas. Bolagets underlag för kreditgivningen är ofullständiga eftersom en framåtblickande bedömning av kredittagaren, där kredittagarens återbetalningsförmåga och andra uppgifter som är nödvändiga för att bedöma risken med att bevilja krediten, saknas.

Bolagets uppföljning och kontroll av kreditgivningen är otillräcklig och bolagets sammlimitering av kreditengagemangen har inte varit korrekt. Bolaget har även haft en otillåten stor exponering.

Reglerna om kreditriskhantering och kredithantering tillhör de mest centrala reglerna som bolaget är skyldigt att följa. Eftersom dessa regler har överträtts är det nödvändigt att Finansinspektionen ingriper mot bolaget.

Överträdelserna har skett på områden som är centrala för bolagets verksamhet, men är inte så allvarliga att de utgör grund för att återkalla bolagets tillstånd. Finansinspektionen meddelar därför Solidum en anmärkning förenad med en straffavgift.

1 Utgångspunkter

Solidum, tidigare ADD Business Support i Sverige AB, registrerades som finansiellt institut hos Finansinspektionen i februari 2010. Bolagets verksamhetsområden omfattade fakturaköp, factoring, reverslån, bokförings- och redovisningstjänster.

Bolaget har sedan den 6 juli 2012 tillstånd att driva finansieringsrörelse. Den tillståndspliktiga verksamheten inleddes den 17 september 2012 och då utökades produktutbudet även till att omfatta bland annat inlåning från allmänheten.

Solidum har cirka 20 anställda och hade enligt bolagets rapport till Finansinspektionen andra kvartalet 2014 en balansomslutning på cirka 315 miljoner kronor.

Bolaget är i dagsläget huvudsakligen verksamt på den svenska marknaden, men har även sedan juli 2013 gränsöverskridande verksamhet i form av utlåning i Danmark. Bolaget har idag tre verksamhetsområden; inlåning från allmänheten, fakturaköp och factoring samt kreditgivning i form av reverslån.

Finansinspektionen påbörjade i slutet av 2012 en undersökning av bolaget. Syftet med undersökningen var att granska bolagets interna styrning och kontroll samt dess kredithantering. Undersökningen föranleddes av att bolagets styrelseordförande den 12 december 2012 informerade Finansinspektionen om att bolagets styrelse samma dag hade beslutat att utreda vissa kreditengagemang. Finansinspektionen fick i samband med detta också information om att den verkställande direktören samt bolagets riskkontrollansvarig hade lämnat bolaget med omedelbar verkan den 10 december 2012.

Inom ramen för undersökningen har Finansinspektionen genomfört två platsundersökningar, en den 18 december 2012 och ytterligare en den 18 januari 2013.

Finansinspektionen har gått igenom det material som Solidum lämnat i samband med platsbesöken, bland annat bolagets interna instruktioner, kreditpromemorior, rapporter och styrelseprotokoll från 2012 och delar av 2013. Dessutom har material inkommit under undersökningens gång, bland annat en åtgärdsplan, en uppdaterad kreditinstruktion samt en genomgång av bolagets dokumentation av krediter.

Solidum fick den 30 juni 2014 tillfälle att yttra sig över de iakttagelser och preliminära bedömningar som Finansinspektionen gjort. Solidum informerades även om att Finansinspektionen övervägde ett ingripande. Bolaget inkom med sitt yttrande den 12 augusti 2014.

2 Tillämpliga bestämmelser

I ärendet aktualiseras bestämmelserna om riskhantering och kredithantering i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) samt om stora exponeringar i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningslagen). Kapitaltäckningslagen har upphört att gälla, men är tillämplig i det här ärendet.

Hantering av krediter är en central uppgift för kreditinstituten och av sådan betydelse för en stabil utveckling i företaget att lagstiftaren valt att reglera den särskilt. Dessa bestämmelser finns i 8 kap. LBF, där de i vissa avseenden preciserar reglerna om riskhantering i 6 kap. samma lag.

För vägledning om hur dessa bestämmelser i LBF bör tillämpas har Finansinspektionen gett ut allmänna råd (FFFS 2004:6) om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut som bland annat beskriver vad ett institut bör beakta för att uppfylla kraven på att identifiera, mäta, styra och kontrollera sina kreditrisker. Institutet måste inte följa dessa allmänna råd, men ska då kunna visa hur det uppfyller kraven i LBF på annat sätt.

En närmare redogörelse för de bestämmelser som Finansinspektionen har tillämpat vid prövningen i detta ärende finns i *bilaga 2*.

3 Finansinspektionens bedömning

3.1 Styrdokument för kreditrisk samt riskklassificering

Ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institutet ska härvid se till att det har en tillfredställande intern kontroll (6 kap. 2 § LBF).

För att ett kreditinstitut ska kunna styra bland annat sina kreditrisker finns ett uttryckligt krav i 6 kap. 5 § LBF att styrelsen ska se till att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla kravet i 6 kap. 2 § LBF och för att i övrigt styra rörelsen.

Av 6 kap. 4 b § LBF framgår att det är styrelsen som ansvarar för att bland annat kraven i 6 kap. 2 § LBF uppfylls.

Enligt 9 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag bör institutet ha en klar strategi för omfattningen av och inriktningen i den samlade kreditrisk som institutet väljer att exponera sig för. Kreditstrategin bör uttrycka de egenskaper som ska

känneteckna kreditportföljen när det gäller sammansättning, diversifiering och koncentrationer.

Av 12 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag framgår att institutet vid mätningen av kreditrisker bör klassificera sina kredittagare eller krediter med avseende på kreditrisk. Riskklassificeringen bör bland annat bygga på definierade kriterier som löpande utvärderas och informationsunderlaget bör vara av sådan kvalitet att riskklassificeringen speglar faktiska förhållanden.

Finansinspektionen har granskat Solidums kreditinstruktioner daterade den 11 september 2012 samt den 29 januari 2013, bolagets interna kapitalutvärderingar (IKU) daterade den 4 december 2012 och den 25 juni 2013, bolagets instruktion och rutiner för fakturaköp, kreditgivning och inlåning (ej daterad), bolagets verksamhetsplan samt bolagets instruktion för hantering och uppföljning av risker, båda daterade den 9 september 2012.

Finansinspektionen konstaterar att Solidum i dessa dokument inte har något specifikt avsnitt som behandlar bolagets kreditriskstrategi. Det framgår inte heller hur bolaget arbetar med den rating som det erhåller från den externa leverantören.

Solidum framhåller i sitt yttrande att det går att utläsa en tydlig strategi och nivå på bolagets kreditrisk vid en samlad bedömning av de dokument som Finansinspektionen granskat enligt ovan.

Solidum anför även att samtliga instruktioner lämnades in i samband med tillståndsansökan 2011 och att bolaget följt den strategi det redovisat vid denna tidpunkt. Bolaget har dessutom anförut att det vidtagit åtgärder för att upprätta en dokumenterad kreditstrategi enligt den åtgärdsplan som är daterad den 10 december 2013 och som skickats till Finansinspektionen. Bolaget anger dessutom att det inte har något eget system för rating och riskklassificering av kund och att bolaget har valt att samarbeta med ett kreditupplysningsföretag som tillhandahåller en ratingmodell som tillämpas genomgående av Solidum.

Finansinspektionen utgår vid bedömningen från att kreditinstruktion från den 29 januari 2013 alltså tillämpas eftersom det var denna som skickades in till Finansinspektionen den 12 augusti 2014 som bilaga till bolagets svar på Finansinspektionens begäran om yttrande.

Finansinspektionen anser för sin del att Solidum inte har en klar och dokumenterad strategi för omfattningen av och inriktningen i den samlade kreditrisk som bolaget väljer att exponera sig för eftersom bolaget, i de riktlinjer och interna instruktioner som Finansinspektionen granskat, endast vagt formulerat de egenskaper som ska känneteckna kreditportföljen när det gäller sammansättning, diversifiering och koncentrationer. I princip framgår det av bolagets instruktioner endast att kreditgivningen ska vara kort- eller medelfristig samt att kreditgivningen primärt kommer att riktas mot bolag med en stark

tillväxt och tro på affärsidén, som bedöms ha en god potential att utvecklas och som i ett inledningsskede behöver rörelsekapital.

Att Finansinspektionen godkänt en ansökan om tillstånd innebär inte ett godkännande av interna styrdokument, till exempel kreditinstruktionen. Att kontrollera att det finns rutiner utgör en del av Finansinspektionens prövning i den samlade bedömningen av om det finns skäl att anta att bolaget kommer att följa de författningar som reglerar verksamheten. Till skillnad mot vad som gäller för bolagsordning och stadgar ger Finansinspektionen genom ett beslut om tillstånd inte fortsatt godkännande till inlämnade instruktioner och rutinbeskrivningar.

Enligt Finansinspektionens mening kan riskklassificering göras antingen genom att bolaget väljer en förvald klassificering från en extern leverantör som är integrerad i bolagets kreditprocess, eller så kan bolaget lägga upp en egen intern klassificering av krediterna för att regelbundet kontrollera sammansättningen och förändringar av kreditportföljen. Finansinspektionen konstaterar att Solidum använder ett klassificeringssystem från en extern leverantör, vilket Finansinspektionen inte har några synpunkter på, men konstaterar samtidigt att bolaget inte aktivt arbetar med ratingen i vare sig analysen av kredittagare eller vid beviljandet av krediter. En sådan analys av krediterna är nödvändig för att bolaget ska kunna mäta sin kreditrisk på ett tillfredsställande sätt.

Finansinspektionen anser att Solidum inte har en klar och dokumenterad kreditriskstrategi. Bolaget gör inte heller en tillräcklig riskklassificering av sina kunder. Solidum följer därmed inte 9 och 12 §§ Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut. Eftersom Solidum inte heller på annat sätt har kunnat visa att bolaget efterlever bestämmelserna i 6 kap. LBF är Finansinspektionens bedömning således att Solidum bryter mot 6 kap. 2, 4 b och 5 §§ LBF.

3.2 Kreditprövning och dokumentation av kreditbeslut

Ett kreditinstitut ska enligt 8 kap. 1 § LBF pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras, det vill säga institutet ska göra en kreditprövning. Dessutom framgår att institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda. Enligt 8 kap. 2 § samma lag framgår att det ska finnas ett tillräckligt beslutsunderlag för att bedöma risken med att bevilja krediten.

Kopplat till dessa övergripande bestämmelser finns det i Finansinspektionens allmänna råd bestämmelser om vad ett institut bör beakta för att uppfylla kraven på kredithantering.

Kreditprövningen bör, enligt 16 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag, göras på ett underlag som ger en god bild av den kreditsökandes ekonomiska status. Det framgår även att kreditprövningen bör omfatta en känslighetsanalys av den kreditsökandes

återbetalningsförmåga samt en bedömning av risken för en värdeförsämring i förekommande säkerheter. Enligt 17 § andra stycket i de allmänna råden framgår att kreditbeslutet bör dokumenteras så att det framgår vilken instans som fattat beslutet och vilka personer som deltagit i beslutsfattandet. Dokumentationen bör också omfatta de överväganden som legat till grund för beslutet samt kreditvillkor såsom till exempel belopp, löptid, amortering och säkerheter.

Solidum hade vid undersökningstillfället cirka 68 miljoner kronor i total utlåning. Utlåningen bestod av både fakturakrediter och reverslån. Av dessa 68 miljoner bestod ungefär 58 miljoner kronor av bolagets tio största krediter, där sju avsåg reverslån och tre avsåg fakturakrediter. Sex av dessa kreditbeslut har daterats efter det att bolaget påbörjat sin tillståndspliktiga verksamhet. Dessa sex krediter är företagskrediter och uppgår till omkring 31 miljoner av bolagets totala utlåning vilket motsvarar omkring 46 procent av den totala utlåningen. Finansinspektionen har valt att koncentrera sin undersökning till dessa sex krediter.

I de underlag för beviljande av kredit som Finansinspektionen granskat saknas i samtliga fall en framåtblickande bedömning av kredittagaren. I samtliga fall utom ett saknas även uppgifter om kreditens löptid, ränta och uppgift om amortering och det belopp som ska utbetalas. Dessutom saknas i samtliga fall känslighetsanalyser av återbetalningsförmågan och bedömning av risken för en värdeförsämring i säkerheter. Det framgår inte heller vem som har fattat kreditbeslutet. Det framgår endast vem som har upprättat kreditpromemorian.

Solidum anger i sitt yttrande att Finansinspektionens granskning avser sådana krediter som upptagits före det att bolaget påbörjade sin tillståndspliktiga verksamhet den 17 september 2012. Solidum anför att de kreditbeslut som fattats efter detta datum avsåg förlängning eller sammanslagning av krediter samt byte av låntagare för befintliga krediter som ursprungligen beviljats och utbetalats före den 17 september 2012.

Solidum anför vidare att det i bolagets kreditpromemorior som låg till grund för kreditbesluten under hösten 2012 visserligen inte fanns någon uttrycklig rubrik om framåtblickande bedömning av kredittagaren, men menar att detta ändå gick att utläsa i den sammanfattande bedömningen. Solidum anför slutligen att bolaget sedan dess har utvecklat underlagen i kreditpromemoriorna.

Finansinspektionen konstaterar att samtliga kreditpromemorior som Finansinspektionen har granskat är daterade efter det att Solidum påbörjat sin tillståndspliktiga verksamhet. Oavsett om kreditbesluten avser byte av låntagare, förlängning eller sammanslagning av krediter som beviljats före det att bolaget fick tillstånd att driva finansieringsrörelse ska bolaget ändå uppfylla de krav som gällande regelverk ställer på dokumentation av krediter.

Finansinspektionen konstaterar vidare att Solidum inte har dokumenterat någon känslighetsanalys av kredittagarens återbetalningsförmåga och inte heller gjort en bedömning av risken för en värdeförsämring i förekommande säkerheter. Mot

bakgrund av detta anser Finansinspektionen att Solidum inte har dokumenterat någon framåtblickande bedömning av kredittagaren. Uppgifter om ränta, löptid, utbetalat belopp och amortering saknas dessutom i större delen av kreditärendena. Det saknades således tillräckligt beslutsunderlag för att bedöma risken med krediten. Därutöver saknades uppgift om vem som fattade kreditbeslutet. Eftersom Solidum inte har följt 16 och 17 §§ Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut och inte heller på annat sätt har kunnat visa att bolaget har efterlevt 8 kap. LBF är Finansinspektionens bedömning att Solidum brutit mot 8 kap. 12 §§ och därigenom också mot 6 kap. 2, 4 b §§ LBF.

3.3 Samlimitering och stora exponeringar

Syftet med reglerna om stora exponeringar är att begränsa den maximala förlusten som ett institut kan råka ut för om en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning inte kan infria sina åtaganden. Reglerna är en spärr för hur mycket ett bolag kan exponera sig för när det lämnar krediter till en och samma kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning. Det ska särskilt noteras att otillåtna stora exponeringar över huvud taget inte får förekomma, inte ens tillfälligtvis.

Enligt 7 kap. 5 § kapitaltäckningslagen är en stor exponering en exponering som ett institut har gentemot en kund eller en grupp av kunder när exponeringen är större än 10 procent av institutets kapitalbas. Enligt 7 kap. 3 § samma lag får en sådan exponering uppgå till högst 25 procent av institutets kapitalbas. Enligt 7 kap. 4 § samma lag framgår att med en grupp av kunder med inbördes anknytning avses bland annat två eller flera fysiska eller juridiska personer som, om inte annat visas, utgör en helhet från risksynpunkt därför att 1. någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över den eller de andra i gruppen eller 2. den utan att stå i sådant förhållande som avses i 1 har sådan inbördes anknytning att någon av de övriga kan befaras råka i finansierings- eller betalningssvårigheter om någon av dem drabbas av finansiella problem. I förarbetena till kapitaltäckningslagen, prop. 1994/95:50 s 314, anges att en grupp med inbördes anknytning föreligger när det finns affärs- eller intressegemenskap mellan kunderna. Som exempel på en sådan gemenskap nämns gemensamt ägande, gemensam ledning, korsvisa garantier och ett direkt kommersiellt beroende som inte kan brytas på kort sikt.

Av 10 kap. 15 § kapitaltäckningslagen framgår att ett institut fortlöpande ska rapportera stora exponeringar till Finansinspektionen, dvs. exponeringar som är större än 10 procent av kapitalbasen. Det framgår även att otillåtna exponeringar, dvs. sådana som överstiger 25 procent av institutets kapitalbas, omgående ska anmälas till Finansinspektionen.

Finansinspektionens undersökning visar att Solidum, när det påbörjade sin tillståndspliktiga verksamhet den 17 september 2012, hade en otillåten stor exponering om drygt 36 procent av bolagets kapitalbas vid den aktuella tidpunkten. Exponeringen bestod av flera krediter som hade samlimiterats, det

vill säga räknats samman vid beräkningen av exponeringens storlek. Bedömningen av vilka krediter som skulle samlimiteras var dock felaktig vilket Solidum medgivit. Det framgår att interna diskussioner har förts i Solidum under hösten 2012 om hur samlimitering av bolagets krediter skulle ske.

Den 12 december 2012 informerade bolagets styrelseordförande Finansinspektionen om att bolaget avsåg att utreda vissa kreditengagemang för att klargöra dels om samlimitering var tillämplig i något fall, dels om några engagemang kunde anses osäkra. Finansinspektionen fick även kännedom om att bolagets verkställande direktör och riskkontrollfunktion, den 10 december 2012 avgått med omedelbar verkan.

Den 18 december genomförde Finansinspektionen ett platsbesök där bland annat bolagets samlimitering och stora exponeringar diskuterades.

Solidum kom fram till att samlimiteringen inte varit korrekt och den 21 december 2012 kom bolaget in med en rättelse av den kapitaltäckningsrapport som bolaget lämnat till Finansinspektionen den 30 september 2012.

Solidum bekräftar i sitt yttrande att bolaget haft en otillåten stor exponering på cirka 36 procent av bolagets kapitalbas. Solidum anser dock att det är bolaget som på eget initiativ öppet informerat Finansinspektionen om denna. Bolaget uppger vidare att den otillåtna stora exponeringen berott på krediter som lämnats innan bolaget fick tillstånd att driva finansieringsrörelse och att det kan ta viss tid att utreda om samlimitering ska ske eller inte, samt att förhållandena kan ändras från tid till annan. Bolaget uppger vidare att om dessa krediter hade blivit föremål för kreditprovning efter att den tillståndspliktiga verksamheten påbörjats hade de inte beviljats eller i vart fall begränsats, och uppger även att bolaget även innan tillståndet beviljades aktivt samlimiterat kreditengagemang. Slutligen uppger bolaget att flera av de krediter som låg till grund för den stora exponeringen löstes vid årsskiftet 2012/2013 och att den stora exponeringen, den 28 februari 2013, reducerats till under 25 procent av kapitalbasen och därmed inte längre var otillåten.

Ett bolag som har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse har ett (1) år på sig att påbörja den tillståndspliktiga verksamheten från den tidpunkt då tillståndet lämnades. Solidum har valt att påbörja den tillståndspliktiga verksamheten i september 2012, men hade alltså kunnat påbörja den vid ett senare tillfälle när bolaget hunnit se över sin samlimitering.

Finansinspektionens bedömning är att Solidum hade möjlighet att kontrollera att bolagets redan lämnade krediter följde reglerna om stora exponeringar innan bolaget påbörjade den tillståndspliktiga verksamheten.

Finansinspektionen kan konstatera att Solidum har haft en otillåten stor exponering på minst 36 procent av bolagets kapitalbas. Exponeringen fanns då den tillståndspliktiga verksamheten påbörjades i september 2012, men anmäldes till Finansinspektionen först den 23 december 2012, det vill säga efter det att

Finansinspektionen inlett sin undersökning, och att den reducerades till under 25 procent i februari 2013.

Finansinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att Solidum under sex månaders tid har haft en otillåten stor exponering enligt 7 kap. 3 § kapitaltäckningslagen samt att bolaget underlåtit att rapportera exponeringen i tid.

3.4 Rapportering av kreditrisk

Som ett led i att uppnå tillfredsställande intern kontroll ska ett kreditinstitut enligt 6 kap. 2 § LBF internt rapportera de risker som dess rörelse är förknippad med. Kravet på intern rapportering i bestämmelsen tar sikte på att säkerställa att styrelsen och den verkställande direktören får den information som är nödvändig för att kunna följa upp verksamheten och vid behov vidta åtgärder.

Enligt 19 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag framgår att rapporteringen av kreditrisker bör ge en allsidig och saklig bild av institutets kreditrisker samt innehålla analyser av utvecklingen av institutets kreditrisker.

I Solidums interna rapportering till styrelsen, "Kreditrapporten" daterad den 23 november 2012 (bilaga till styrelseprotokollet daterat den 26 november 2012) finns endast en uppräknig av bolagets tio största exponeringar med tillhörande rating. Kreditrapporten saknar en analys av bolagets kreditrisker. Rapporten innehåller inte heller några uppgifter om utvecklingen i kreditportföljen avviker från bolagets riktlinjer och mål.

Finansinspektionen konstaterar att rapporteringen är bristfällig eftersom det saknas en analys, vilket gör att mottagaren utifrån rapportens underlag inte kan bedöma bolagets kreditrisk och inte heller kan agera om någonting måste åtgärdas.

Solidum har i sitt yttrande till Finansinspektionen kommit in med en ny kreditrapport, daterad den 30 juni 2014. Finansinspektionen kan konstatera att rapporten utvecklats något, men att den fortfarande inte innehåller någon analys av kreditstocken eller några uppgifter om utvecklingen i kreditportföljen avviker från bolagets riktlinjer och mål. Finansinspektionen står därför fast vid bedömningen att Solidums kreditrapportering är bristfällig.

En konsekvens av att Solidum inte har haft en tydlig strategi för sin kreditgivning (se avsnitt 3.1) är att rapporteringen av dessa risker inte heller har kunnat göras på ett tillfredsställande sätt till vare sig ledning eller styrelsen. De iakttagna bristerna ovan är tydliga i den rapportering till styrelsen som Finansinspektionen tagit del av. Finansinspektionens bedömning är därför att Solidum inte heller följt 19 § i Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag och inte heller på annat sätt har kunnat visa att rapporteringen är tillfredsställande. Därigenom har

Solidum inte uppfyllt de grundläggande kraven i 6 kap. 2 § LBF på att ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra och internt rapportera de risker som dess rörelse är förknippad med.

4 Övervägande om ingripande

4.1 Tillämpliga bestämmelser

Nya regler om sanktioner trädde ikraft den 2 augusti 2014.¹ Eftersom överträdelserna gjordes före lagändringen tillämpas dock bestämmelserna i deras tidigare lydelse förutom vad avser en bestämmelse som kan uppfattas som att den kan föranleda en mildare bedömning. Nedan återges bestämmelserna i tidigare lydelse, med undantag för den nyss nämnda bestämmelsen.

Finansinspektionen ska, enligt 15 kap. 1 § LBF, ingripa om ett kreditinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen, andra författningar som reglerar institutets verksamhet, dess bolagsordning eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar institutets verksamhet. Finansinspektionen kan enligt samma bestämmelse ingripa bland annat genom att förelägga ett institut att vidta rättelse för att komma tillrätta med en viss situation eller genom att ge institutet en anmärkning. Om överträdelserna är allvarliga ska institutets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, institutet tilldelas en varning.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om kreditinstitutet gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot institutet och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Finansinspektionen får enligt 15 kap. 7 § LBF förena en anmärkning eller varning med en straffavgift och enligt 15 kap. 8 § samma lag ska straffavgiften fastställas till lägst 5 000 kr och högst 50 miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av institutets omsättning närmast föregående räkenskapsår. Avgiften får inte heller vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven på soliditet och likviditet enligt 6 kap. 1 § LBF. Enligt 15 kap. 9 § samma lag följer att särskild hänsyn ska tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelserna har pågått.

Nya regler om sanktionsavgift och fastställande av denna trädde ikraft den 2 augusti 2014.² En ny bestämmelse intagen i 15 kap. 1b § andra stycket LBF (som trädde i kraft den 2 augusti 2014) anger vad som vid valet av sanktion ska beaktas i förmildrande riktning. Där anges att det ska beaktas om institutet 1. i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och 2. snabbt upphört med överträdelserna sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

¹ (SFS 2014:982)

² (SFS 2014:982)

4.2 Bedömning av överträdelserna och val av ingripande

Finansinspektionens undersökning visar att Solidum har brutit mot centrala regler i LBF och kapitaltäckningslagen. Finansinspektionens bedömning är att det krävs ytterligare åtgärder av bolaget för att det helt ska komma till rätta med de konstaterade bristerna.

Bolagets styrelse, och därigenom bolaget, har inte haft tillräcklig förmåga att styra bolagets kreditrisker. Vidare saknar Solidum en uppfattning om vilka kreditrisker som är acceptabla i rörelsen, något som återspeglas i bolagets kreditinstruktion där det inte finns nödvändiga ställningstaganden om bolagets riskstrategi. Utan riskstrategi och analys av riskklassificering kan Solidum inte kontrollera sina kreditrisker.

Solidum har dessutom under en sexmånadersperiod haft en otillåten stor exponering.

De brister som funnits i bolagets verksamhet betyder att bolaget inte har levt upp till de bestämmelser om kreditgivning och kreditriskhantering som gäller för bolag med tillstånd att driva finansieringsrörelse.

Solidum anger i sitt yttrande att det finns skäl för Finansinspektionen att avstå från ingripande - med anledning av att de brister som bolaget haft varit ringa eller obetydliga samt att bolaget vidtagit åtgärder för att komma till rätta med dessa brister. Solidum har åberopat en åtgärdslista daterad den 10 december 2013. Därutöver har bolaget uppgett att regelefterlevnadsfunktionen numera rapporterar direkt till styrelsen efter varje genomgång av exponeringar överstigande 2 procent av kapitalbasen samt vilka överväganden som gjorts eller bör göras i samlimiteringshänseende.

Dessutom har Solidum anfört att för det fall Finansinspektionen anser att ett ingripande är oundvikligt bör Finansinspektionen beakta de i fallet föreliggande förmildrande omständigheterna som att bolaget under hela ärendets handläggning har varit samarbetsvilligt och bidragit till ett samarbete av väsentlig betydelse som underlättat Finansinspektionens utredning och att det var bolaget som på eget initiativ anmält till Finansinspektionen att bolaget skulle se över bedömningen av samlimiterade engagemang.

Solidum har vidtagit vissa åtgärder för att komma till rätta med bristerna i verksamheten. I den åtgärdslista som bolaget lämnade till Finansinspektionen i december 2013 och som Solidum nu åberopar anges dock inte om eller på vilket sätt bristerna har åtgärdats. Till exempel framgår att mallen för kreditpromemoriorna har fått fler rubriker, vilket i sig skulle kunna tala för att kreditpromemoriorna numera är mer omfattande, men eftersom det inte framgår hur bolaget använder dessa mallar framgår inte vilket underlag och vilka analyser som beslutsfattaren av krediten faktiskt får.

Solidum har även informerat Finansinspektionen om att bolaget numera har en klar och dokumenterad riskstrategi. Finansinspektionen delar inte denna uppfattning då Solidum inte på ett tillfredsställande sätt uttrycker de egenskaper som ska känneteckna kreditportföljen när det gäller sammansättning, diversifiering och koncentrationer. Finansinspektionen förutsätter att Solidum åtgärdar riskstrategin och Finansinspektionen kommer att följa upp detta inom ramen för den löpande tillsynen.

Finansinspektionen anser inte heller att Solidum arbetar aktivt med den rating som den externa leverantören tillhandahåller eftersom det saknas en analys av såväl kredittagare och krediter. En sådan analys av krediterna är nödvändig för att bolaget ska kunna mäta sin kreditrisk på ett tillfredsställande sätt.

Finansinspektionen får avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, eller om bolaget gör rättelse. Men eftersom Finansinspektionens bedömning är att Solidum har överträtt centrala bestämmelser för sin kreditverksamhet kan Finansinspektionen inte bedöma överträdelsen som ringa. Några omständigheter som gör att överträdelserna ska anses vara ursäktliga har inte framkommit i ärendet. Det kvarstår enligt Finansinspektionen brister på centrala områden. Bolaget kan därför inte heller anses ha gjort rättelse.

Solidum har anfört att det föreligger förmildrande omständigheter. Enligt Finansinspektionens uppfattning är det förhållandet att bolaget svarat på Finansinspektionens frågor under undersökningens gång inte en sådan omständighet som kan ses som att bolaget i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete underlättat Finansinspektionens utredning. Det får snarare ses som ett agerande som Finansinspektionen förväntar sig av varje bolag under Finansinspektionens tillsyn. För att ett samarbete ska beaktas som en förmildrande omständighet krävs det att bolaget självmant för fram viktig information som Finansinspektionen inte själv förfogar över eller med lätthet kan få fram.³ Att Solidum inkommit med information till Finansinspektionen om att det avsåg att se över bedömningen av samlimiterade engagemang kan i sig inte ses som en förmildrande omständighet. Bolaget är vidare skyldigt att anmäla stora otillåtna exponeringar till Finansinspektionen och det förhållandet att Solidum sedermera också gjorde en anmälan kan inte heller anses utgöra ett sådant aktivt samarbete att Finansinspektionen har anledning att se förmildrande på överträdelsen i enlighet med 15 kap. 1 b § LBF, i synnerhet som anmälan gjordes först sedan Finansinspektionen inlett en undersökning. Solidum kan inte heller anses ha snabbt upphört med överträdelsen.

Finansinspektionen anser inte att Solidums överträdelser är så allvarliga att det finns skäl att återkalla dess tillstånd att driva finansieringsrörelse. Därmed finns det inte heller grund att meddela bolaget en varning. Överträdelserna har däremot varit av sådan art att Finansinspektionen ger Solidum en anmärkning

³ Proposition 2013/14:228 om förstärkta kapitaltäckningsregler, s 241 och 312.

som med hänsyn till överträdelsernas art förenas med en straffavgift.
Straffavgiften graderas i relation till hur allvarliga bolagets överträdelser är.

Solidums omsättning 2013 var enligt årsredovisningen 12,38 miljoner kronor och straffavgiften kan därför högst uppgå till 1 238 000 kronor.

Vid Finansinspektionens bedömning av straffavgiftens storlek finns det anledning att beakta att överträdelserna skett på de områden som är centrala i Solidums verksamhet och att bolaget endast till viss del åtgärdat de uppmärksammade bristerna. Finansinspektionen fastställer därför straffavgiften till 400 000 kronor.

Straffavgiften, som tillfaller staten, ska faktureras efter det att beslutet har vunnit laga kraft.

FINANSINSPEKTIONEN

Bengt Westerberg
Styrelseordförande

Therese Malmberg
Jurist

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Bengt Westerberg, ordförande, Eva Lindström, Astri Muren, Hans Nyman, Gustaf Sjöberg, Sven-Erik Österberg och Martin Andersson, generaldirektör) efter föredragning av juristerna Therese Malmberg och Kathrine Strömme Fick. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Per Håkansson, avdelningschefen Martina Jäderlund, enhetscheferna Sara Björkman och Caroline Rygaard samt finansinspektörerna Per Gustafsson och Anders Hedberg deltagit.

Bilagor

Bilaga 1 – hur man överklagar

Bilaga 2 – Tillämpliga bestämmelser

Kopia: Bolagets verkställande direktör

DELGIVNINGSKVITTO

FI Dnr 12-13485
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och straffavgift

Handling:

Beslut avseende anmärkning och straffavgift till Solidum AB (publ) meddelat den 7 oktober 2014.

Jag har, i egenskap av behörig firmatecknare, denna dag tagit del av handlingen.

.....
DATUM

.....
NAMNTECKNING

.....
NAMNFÖRTYDLIGANDE

.....
EV. NY ADRESS

.....
.....
.....
.....

Detta kvitto ska sändas tillbaka till Finansinspektionen **omgående**. Om kvittot inte skickas tillbaka kan delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämmingsman.

Om du använder det bifogade kuvertet är återsändandet gratis.

Glöm inte att **ange datum** för mottagandet.

Bilaga 1

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka eller lämna det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm.

Ange följande i överklagandet:

- Namn och adress
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Varför ni anser att beslutet är felaktigt
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Kom ihåg att underteckna skrivelsen.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fått ta del av beslutet.

Finansinspektionen skickar överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm, om det kommit in i tid och Finansinspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt som ni begärt.

Tillämpliga bestämmelser

Grundläggande bestämmelser om en banks riskhantering finns i 6 kap. LBF. För vägledning om hur bestämmelserna i bland annat 6 kap. 2 § samma lag bör tillämpas har Finansinspektionen gett ut de allmänna råden (FFFS 2004:6) om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut. Dessa beskriver bland annat vad ett institut bör beakta för att identifiera, mäta, styra och ha kontroll över sina kreditrisker.

LBF

Av 6 kap. 5 § LBF framgår att styrelsen i ett kreditinstitut ska se till att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla kravet i bland annat 6 kap. 2 § LBF och för att i övrigt styra rörelsen. Ansvar för att reglerna om en banks rörelse uppfylls vilar på styrelsen, se 6 kap. 4b § LBF.

Enligt 8 kap. 1 § LBF ska ett kreditinstitut pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras, innan institutet beviljar krediten. Därtill föreskrivs att institutet enbart får bevilja krediten om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Av 8 kap. 2 § LBF följer att ett kreditinstituts kreditprövning ska vara så organiserad att den som fattar beslut i ett kreditärende har tillräckligt beslutsunderlag för att bedöma risken med att bevilja krediten.

Enligt 8 kap. 3 § LBF ska ett kreditinstituts kreditbeslut dokumenteras så att beslutsunderlaget redovisas och att kreditärendets hantering i övrigt kan följas. Detta gäller även för kreditliknande engagemang, se 8 kap. 4 § LBF.

Enligt 15 kap. 1 b § LBF framgår att i förmildrande riktning ska beaktas om institutet i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning och institutet snabbt upphört med överträdelser sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag

Av 9 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag framgår bland annat att ett institut bör ha en klar strategi för omfattningen av och inriktningen i den samlade kreditrisk som institutet väljer att exponera sig för. Kreditstrategin bör uttrycka de egenskaper som ska känneteckna kreditportföljen när det gäller sammansättning, diversifiering och koncentrationer. Kreditstrategin bör också ge vägledning om hur risk ska beaktas vid prissättning.

I 12 och 13 §§ Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag anges hur ett institut löpande bör mäta och följa upp den samlade kreditrisk som det exponeras för. Ur ett riskperspektiv bör riskmätningen ske genom klassificering av kredittagare eller krediter.

Riscklassificeringen bör bland annat bygga på definierade kriterier som löpande utvärderas och informationsunderlaget för densamma bör vara av sådan kvalitet att riscklassificeringen speglar faktiska förhållanden.

Enligt 15 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag bör ett institut ha fastställda skriftliga styrdokument för kreditriskhanteringen. Styrdokumenterna bör vara anpassade till institutets organisation och arbetssätt och bör åtminstone innehålla uppgifter om bland annat principer för hur en limit bestäms, när samlimitering ska förekomma samt när en limit ska omprövas.

15 d § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag visar principer för hur en limit bestäms och när samlimitering bör omprövas.

16 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag anger vidare bland annat att syftet med kreditprövningen är att undersöka om en kredit kan beviljas eller inte med hänsyn till institutets krav. Kreditprövningen bör göras på ett underlag som ger en god bild av den kreditsökandes ekonomiska status. Den bör omfatta en känslighetsanalys av den kreditsökandes återbetalningsförmåga samt en bedömning av risken för en värdeförsämring i förekommande säkerheter. Kriterierna för kreditprövning bör fastställas årligen och utvärderas löpande.

Enligt 17 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag framgår att kreditbeslutet bör dokumenteras så att det framgår vilken instans som fattat beslutet och vilka personer som deltagit i beslutet. Dokumentationen bör också omfatta de överväganden som legat till grund för beslutet samt kreditvillkor såsom till exempel belopp, löptid, amortering och säkerheter.

Enligt 17 § tredje stycket Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersbolag bör ett jakande kreditbeslut beviljas endast när kreditprövning har skett i den ordning som institutet fastställt. Delaktiga i kreditbeslutet bör också förvissa sig om att krediten överensstämmer med befintliga styrdokument och bör dessutom kunna värja sig mot påtryckningar om önskat beslutsinnehåll, se 17 § andra stycket.

Kapitaltäckningslagen, upphörde den 2 augusti 2014

Enligt 7 kap. 3 § kapitaltäckningslagen får värdet av ett instituts exponering gentemot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning inte överstiga 25 procent av institutets kapitalbas.

Med en grupp av kunder med inbördes anknytning avses, enligt 7 kap. 4 § första stycket 1 kapitaltäckningslagen, två eller flera fysiska eller juridiska personer som, om inte annat visas, utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera i gruppen. Av första stycket 2 följer att de, utan att stå i sådant förhållande som anges i första stycket 1, har sådan inbördes anknytning om någon eller samtliga av de övriga kan befaras råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Enligt 7 kap. 5 § kapitaltäckningslagen är en stor exponering en exponering som ett institut har gentemot en kund eller en grupp av kunder när exponeringen är större än 10 procent av institutets kapitalbas.

Av 10 kap. 15 § kapitaltäckningslagen framgår att ett institut fortlöpande ska rapportera stora exponeringar till Finansinspektionen.

Kapitaltäckningsföreskrifterna upphörde den 2 augusti 2014

Av 35 kap 4 a § FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:1) följer att ett institut ska göra en noggrann analys av samtliga exponeringar som överstiger två procent av institutets eller den finansiella företagsgruppens kapitalbas vid bestämmande av stora exponeringar mot en grupp av kunder med inbördes anknytning enligt 7 kap. 4 § första stycket kapitaltäckningslagen.